

חקיקה מאוחרת גוברת על חקיקה מוקדמת, כמו גם פסיקה.

תמיד יש ללכת מן הסוף אל ההתחלה, בחוק של ימינו.
בהלכה היהודית, יש להסתמך על ההלכה הקדומה ביותר שכן אין חולקים על ההלכות.

משנה ומסכות:

ז-זרעים-ברכות, תרומות, מעשר
מ-מועד- שבת, פסחים, יומא, תענית, מגילה, מו"ק
נ-נשים- קידושין, גיטין, כתובות, סוטה
נ-נזיקין- נזיקין, שער ראשון (בבא קמא), שער אמצעי (בבא מציע), שער אחרון (בבא בתרא), סנהדרין (פרוצדורות),
מכות(עונשי המלכות שניתנים), דיני המתה, שבועות(השבעות), (אבות- דברי מוסר).
ק-קודשים
ט-טהרות

תנא=שונה, הוא אדם שזוכר ושונה את ההלכות, הוא היה לומד וזוכר את ההלכות.(250-0, רק לתקופה זו).
דרך הלימוד הייתה לפי סדרים שאותם סידר ר' יהודה הנשיא.
ההלכות שהוא הכניס למשנה שלו, זו המשנה שלו. מה שלא נכנס מוזכר בתלמוד (ברייתא-משנה חיצונית).
יתכן שיהיה ניגוד בין הבריתא למשנה אבל יש להתייחס לשניהם. ר' יהודה לא ערך ופסק הלכה שכן היו חכמים שחלקו עליו באותה מקראה, הוא התכוון להכין מקראה לתלמידים.

תוספתא-תוספת (קובץ הלכות) למשנה.
המשנה כתובה בעברית אבל יש השפעה גדולה מיוונית.

האמוראים לומדים את המשנה ומפרשים אותה ואת הברייתות והם מנסים ליישב את הסוגיות. כמו כן עולות סוגיות חדשות (לפעמים מהחוק הפרסי)ועומדים על הסוגיות הללו גם כן. כמו כן הם מבררים את הנוסח הרשמי של המשנה. ישבו בבית המדרש ולימדו את התלמידים. ובחודש אדר ואלול היו מתכנסים לכלה (אספת לימוד, בה כל העם נכח). אמורא-האדם שהיה אומר וחוזר על דברי החכמים באספות הכלה, הם היו מפיצים את דיברי החכמים, דברי התורה.

אותם חכמים הלהיבו את ההמונים ע"י אמירת קדיש ששימש הימנון.
הישיבות התקיימו בסורה ופומפדיתא ונרש בראש כל ישיבה עמד ראש הישיבה.
ברוש סורה עמד גאון יעקב ובשמו גאון, והוא הכתיב את דרך הלימוד.
ר' אבין-חכם שירד מארץ ישראל לבבל והביא איתו את המסורות מארץ ישראל.
התלמוד מפרש את המשנה.

חכמי האמוראים האחרונים כינסו את הדיונים בבית המדרש וכינסו את הדיונים לתלמוד (הדיונים בבל נקראים תלמוד בבלי, ודיונים מארץ ישראל ניקראים תלמוד ירושלמי-חובר בקסריה, טבריה למעט ירושלים).

אחריהם הגעו הגאונים, תקופה זו מחתימת התלמוד עד סופה היא כמעט אלף שנה. ישנם גאונים בבל וגאונים בארץ ישראל.

תשובות הגאונים-שאלות של יהודים שחיו במקומות שונים ושאלו שאלות לגבי ההלכה והתשובה לא הייתה עצה אלא מאין פקודה.

השאלות נשלחו למי שהיה מקל, הייתה מאין תחרות בין הגאונים בבל ובארץ ישראל.גאוני בבל נחשבו מקלים יותר ולכן היו יותר משמעותיים.

תשובות הגאונים נמצאו לרוב בגניזה
כמו כן הוציאו קבצים שמלמדים להכין מסמכים שונים.

אחריהם הגיעו הראשונים (ימי הביניים עד סופם) ניתן למצוא אותם בספרד, איטליה, ממלכת רומי הקדושה,
נורמנדי, קסטון פרובאנס. עם המגפה השחורה הם עברו למרכז אירופה ואחרי גירוש ספרד עברו לארצות מזרח
אירופה.
שלושה סוגי ספרות:

1. פרשנות וחיידושים: לתלמוד שהיה כתוב בצורה לא ברורה. התחלקה לשנים: חלק כמו פרוש רש"י (מפרש שורה
שורה או מילה מילה) ולפרשנות אינציקלופדיסטית (פרוש שמסביר את כל העניין). וכן הפירוש שפרש יותר לעומק.
2. פסקים: אותם מקורות והלכות שסודר לפי נושא. הרמבם הפוסק הכי מוכר פרסם את היד החזרה (1 ספרים)
משנה תורה שכן בחזונו אדם שלומד מקרא יכול לעבור לספר ההלכות, שלא יתבלבל, ביקש להחליף את הגמרה.
נושאי הכלים של הרמבם (המפרשים שלו) פרשו את דבריו וכוונתו של הרמבם.
3. תשובות- ההבדל בין פסקים לתשובות, הפסקים הביאו את ההלכות, בפסקים היה ערבוב של הלכות שונות
התשובות היו כמו פסקי דין בהן לא הייתה חלוקה ברורה.